NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1681 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ HAI 23 OCTOBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL 441

	Indochine	Etranger
Một năm. . .	6$00	6$90
Các làng và Cao-sơn	»	8.00
Các công-sở	8.00	8.00
Sáu tháng. .	3.00	3.50
Ba tháng. . .	1.50	1.75
Một tháng. .	0.50	0.60
Pour changer l'adresse	0.30	0.55
Pour un numéro	0.02	0.05
Tonkin et Annam	6$30	6$60
Etranger	9.00	9$60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : I. H. SCHNEIDER
Directeur : N-UYÊN-VAN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYÊN-VAN-LUAN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 110

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large :
Une seule insertion. . . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$16 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants

Một cái cơ phát-đạt cho nghề nông nước ta

Mới đây quan Thống-sứ có nghị định đặt lệ thưởng tiền để khuyến khích cho các nông-gia nước ta dùng cày máy. Đó thực là một cái cơ phát-đạt cho nghề nông nước ta vậy. Nước ta là một xứ chuyên về nông-nghiệp, công thương bây nay đã chịu kém hèn, mọi thức ỷ phục dụng cụ hầu hết ngưỡng vọng vào ngoại quốc, buôn lớn bán nhỏ chủ-quyền để trong tay Hoa kiều, chỉ còn trông vào nghề nông để lấy đủ cái ăn cái mặc đó thôi. Ấy thế mà nghề nông của mình, so với các nước, nào đã bằng ai. Chẳng nói chi những nước tiến tiến như châu Âu, châu Mỹ đến so với nước Xiêm là, nước Diễn-điện, là những nước cái trình-độ hãy còn na ná như mình, mà thóc gạo sinh-sản hàng năm, dù xét về phẩm hay về lượng, ta cũng không thể nhám mắt tự-cao mà nói rằng hơn người được nào.

Trong nghề nông có hai cái nguyên-tố trọng yếu, là điền địa và nhân-công. Điền-địa có phì nhiêu, nhân công có sung túc, thì mới đủ tư-cách gánh đua với thiên-hạ. Đến địa nước ta không phải là không phì-nhiêu, ruộng nương giống giọt không tồn mấy công phu cũng được ăn, ma phẩm nhiều lại được ăn một năm hai vụ. Thậm chí những nơi rừng xanh núi đỏ, người Mường người Mán lười biếng không chịu cày cấy, chỉ lấy mỏ lửa đốt qua gai cỏ, lấy que chọc đất mà gieo hạt, cũng còn dư thóc lúa nuôi thân, ruộng đất như thế há chẳng phải phì-nhiêu hay sao! Nhân-công nước ta không phải là không dư-dụ. Điển-tốt của mình chân lấm tay bùn từ sáng đến tối, mà chỉ cầu lấy một ngày mấy bữa cơm nhạt với giăm bảy xu một hào là cùng, đến như ngày ba tháng tám, xin làm công không cũng có khi không có việc mà làm, tưởng khắp trên hoàn-cầu này không đâu nhân công thừa rẻ như thế.

Vậy nghề nông nước mình không phát-đạt, thực không phải là bởi điền-địa và nhân-công, nhưng thực chỉ bởi mình không biết lợi dụng cái tính thế của mình đó thôi; trăm sự người mình thua kém chỉ vì cái tính cẩu-thả lười biếng công việc gì cũng không có phương-pháp, được thua chỉ trông ở giời. Có điền địa phì nhiêu, nhân công dư dụ mà đất cát không rõ tính chất ra làm sao, khí dụng không biết cải lương, cái cày cái bừa mấy mươi đời cũng chẳng biết thay đổi, cách giống giọt không có canh cải, đời nhà đời ông làm sao thì lại theo y-nguyên làm vậy, hoàng trùng không tìm cách mà ngăn-trừ, mất mùa chỉ đổ là giời hại, hạt giống không biết đường kén chọn, tốt xấu chỉ nhờ ở sự rủi may, thì điền địa phì nhiêu mà làm gì, nhân-công dư dụ có lợi chi?

Ôi! trong thời buổi canh cải duy tân này, nghề-gì cũng phải thay cũ đổi mới, thì mới mong bước kịp cùng người được, lâm ruộng đổi tay mà cứ bo bo cái tục di truyền của mấy mươi đời trước, không chịu học tập lấy những phương pháp thích thời, thì trách chi chẳng thua kém thiên hạ. Từ ngày nước Đại-pháp sang bảo hộ nước ta, các nhà giống giọt Tây sang lập đồn điền khắp mọi nơi, cách giống giọt bón tưới của người ta khôn khéo thế nào, cái gương tốt thực con mắt ta được trông thấy luôn; ấy thế mà ta không biết học lấy cái khôn cái khéo của người; thực đáng tiếc thay! Chánh-phủ cũng sẵn lòng khuyến khích nghề nông cho ta lắm. Nào là mở ra những viện hóa học để phân chất các thứ đất cát, đặt nên các nơi thí nghiệm để gây lấy những giống lành và cải lương cách giống giọt, như vậy mà ta không biết lợi dụng để mà cải lương nghề nông của ta, thì lại càng đáng tiếc nữa. Mới đây quan Thống-sứ có nghị định đặt lệ cấp tiền thưởng để khuyến khích các nhà nông dùng cày máy, trên kia ta đã nói đó là một cái cơ phát-đạt cho nghề nông ta vậy; nhưng ta có biết lợi dụng cái thiện sách ấy không? nếu ta cũng lại nghiêm nhiên như đối với mọi việc khuyến khích khác, thì chẳng cũng đáng tiếc lắm ru? Cái cơ hội này quả thực là một cái cơ-hội tốt, các nhà nông ta nên thừa cơ hội này mà cố gắng lên. Những nhà ruộng rộng đất nhiều thì nên đánh bạo sắp lấy cày máy mà dùng, tuy rằng vốn bỏ ra có nặng một chút, nhưng cái lợi về sau lại được gấp mấy kia. Còn những nhà điền thổ ít, cũng không phải là không có cách hưởng cái thiện-sách ấy đâu. Một người không đủ ruộng đất mà dùng cày máy, thì năm người mười người góp nhau mua mà dùng, cái cách hợp cổ chung phần như thế, xưa nay cũng là lẽ thường.

Hỡi các nhà nông ta! dịp này nên cố gắng đi, thì nghề nông ta mới hòng có cơ phát đạt lên được. kẻo không thì cái thiện sách của nhà nước ban bố ra đây lại cũng uổng như biết bao nhiêu thiện sách khác.

N. T. C

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 19 Octobre 1922

Việc nước Anh

Hội-đồng Thế-cựu tự-do đã giải tán. Đảng Thế-cựu định đặt hiệp là đảng thế-cựu tự lập mà ứng-cử nay mai. Tòa Nội-các nước Anh từ chức.

Quan Toàn-quyền Long tại Đại-Pháp

Quan Toàn-quyền Long trần-thuyết tại hội-đồng Tài-chánh cần Thủ-tướng nghị-viện về cái hiện tình tài-chánh của Đông-pháp và về cái trái khoản bốn mươi triệu để mở rộng các đường hỏa xa. Ngài chứng minh rằng thuộc-địa hiện nay phát đạt có đủ sức mà một trái khoản lấy nhiều tiền, và chỉ tiêu về việc thực-hành được hết cái chương-trình của quan Sarraut; ngài lại nói nhờ ý ngài thì muốn cứu-vớt bẫu lại nhà Thực-nghiệp ngân-hàng.

Paris, ngày 20 Octobre 1922

Ngày hội chiến thắng

Nguyên-lão nghị viện ưng chuẩn việc công-nhận ngày 11 Novembre, nghĩa là ngày kỷ-niệm cuộc đình chiến làm ngày hội Chiến-thắng.

Cuộc hội nghị về việc Đông âu

Quan Poincaré đã tiếp quan Lord Curzon. Ngài ưng việc đến ngày 13 Novembre này thì đặt một cuộc hội nghị giảng hòa với nước Thổ-nhĩ kỳ tại Lausanne. Còn cuộc hội nghị dự bị của các nhà giám-đinh thì bắt đầu.

Việc nước Anh

Anh-hoàng đã triệu M. Bonar-Law để lập tòa nội-các. M. Bonar-Law xin nhận việc ấy, nhưng còn xin đợi hợp đảng thủ-cựu để đến ngày thứ hai nầy tuyển cử viên Hoàng-tử đã Lord Curzon và Lord Derby hứa giúp M. Bonar-Law.

Paris, ngày 21 Octobre 1922

Xe lửa đụng nhau

Tin Malhouse. — Xe hỏa đụng nhau ở Riff-ch. Có 14 người bị hại và 12 người bị thương.

Paris, ngày 22 Octobre 1922

Một cuộc bay

Tin Londres. — Phi-hành-gia Đại-pháp tên là Maneyrolle dùng một cái phi-cơ không có động-cơ mà bay được 3 giờ 21 phút, như vậy thì lại được lâu hơn phi hành gia nước Đức mới đây.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 Octobre 1922

Cuộc hội-nghị liệt-quốc về việc lao-động

Cuộc hội-nghị liệt quốc về việc lao-động đã tổ-chức cái thể lệ nghị luận trong hội đồng M. Adrici đại-biểu của chánh-phủ (Nhật bản) là trưởng ban của tiểu ban coi về các lời khởi nghị, xin lập ba tiểu ban để xem xét các vấn-đề trong chương-trình. Tiểu-ban thứ nhất thì xét cách cải-lương và cách tổ chức hội-đồng trị-sự và cái điều lệ trong các cuộc hội-nghị; tiểu ban thứ nhì xem xét các bẩm đồng kế về việc di-cư; tiểu ban thứ ba xem xét các điều khoản cải-lương các bản giao-ước. Trong các tiểu ban ấy, thì các chánh phủ, các chủ xưởng và các thợ thuyền sẽ có một số đại-biểu bằng nhau.

Hai tiểu ban trên có ba mươi sáu hội viên mà tiểu ban thứ ba thì có mười tám hội-viên. Các đại-biểu về ba ban đã tuyển cử hội viên về các tiểu ban ấy. Trong kỳ hội nghị buổi chiều, đại hội-đồng đã ưng chuẩn cách tổ chức các tiểu-ban ấy, và đã giao cho các tiểu ban ấy xem xét các điều khoản của hội đồng trị sự khỏi nghị.

Bordeaux, ngày 21 Octobre 1922

Việc Đông-âu

Theo như lời báo *Temps*, thì trong việc giảng hòa ở Đông-âu, trước tiên các đại-biểu tám nước sẽ hội-nghị để ấn-định điều lệ giảng-hòa. Tám nước ấy là: Thổ, Hy-lạp, Anh, Pháp, Ý, Bỉ, Lỗ và Tchécoslovie. Ngoài tám nước thì có nước Bảo cũng được cử đại biểu đến trần-thuyết mọi lẽ. Song trước khi kỳ hòa-nghị các đại biểu sẽ lập một cuộc hội-đồng để giải-quyết cái vấn-đề các cơ bồ ở miền bờ Đông-âu. Trong cuộc hội-nghị ấy, thì các nước có bãi-phận lớn cũng đều được cử đại-biểu đến dự nghị, nghĩa là có cả đại-biểu nước Nga nữa.

Tại hội đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi thường đã hội nghị ngày hôm thứ sáu M. Barthou chủ tọa. Hội đồng đã nghe trần thuyết cái ý kiến của Đại-pháp về các phương-sách sẽ thi hành đối với việc tài-chính nước Đức.

Cuộc hội-nghị liệt-quốc về việc lao-động

Cuộc hội nghị liệt quốc về việc lao động đã nghe lời M. Albert Thomas trần thuyết về cách tổ-chức sự lao-động trong năm đã qua. Bản tờ trình của M. Albert Thomas chia làm nhiều phần. Phần thứ nhất nói về cách tổ-chức. Ông Albert Thomas có trần thuyết về sở chỉ thu, mà hội Vạn-quốc đã ưng chuẩn, và về việc dựng tòa lao-động nay mai. Về việc dự tòa lao-động ấy, thì nước Thụy-sĩ xin tỏ ý một miếng đất, còn các nước khác cũng hứa dự phần phí tổn.

Hội đồng liệt quốc về việc lao-động sẽ được quyền tự trị trong hội Vạn-quốc, nhưng hội-đồng cũng đồng lao cộng tác với hội Vạn-quốc để bồi phục cuộc hòa bình cho thế giới. Hội-đồng này rất là tiện lợi, như là giúp cho các nước, các hội cứ tuần, và các hội thợ-thuyền biết các tin tức ku khác về đường xã hội như là kế-cục về các phong trào và các phương pháp mới v. v. . . . Hiện nay 54 nước có chân trong hội, chỉ có ba nước lớn không có chân, là nước Nga và nước Hoa-kỳ.

Ba tiểu ban của hội đồng đặt ra hôm trước đã tuyển cử các viên trưởng ban như sau này:

M Nolens (Hà-lan) ban thứ nhất; M. Mucchelis (Ý-đại-lợi) ban thứ nhì; M. Murdoch (Gia-nã-đại) ban thứ ba.

Thị giá quốc-trái: 3 %. 58 30. — 4 /. 191*, 62,80. — 5 /. 1915 1916. 77 40. — 5 /. 1920 87.55. — 6 /. 1920 90, 55.

Bordeaux, ngày 22 Octobre 1922

Hội-đồng liệt-quốc về việc lao động

Ngày hôm nay, hội-đồng liệt quốc về việc lao-động không họp kỳ đại-hội-đồng chỉ có các tiểu ban làm việc mà thôi. Tại tiểu ban thứ nhất M Jonhaux đại biểu thợ thuyền (Đại-pháp) có thỉnh cầu cho ấm-thoại nước Đức cũng được công nhận trong hội đồng, nhưng hội-đồng phản đối không ưng thuận. Có các hội-viên xin cho ấm-thoại nước Tây-ban nha và nước Ỷ đại-lợi được công nhận cũng bị phản đối như thế.

Tiểu ban thứ hai bắt đầu kê-cứu về cái phương pháp soạn bẩm đồng-kế về sự di cư người quốc. Cái vấn đề này rất là quan-trọng, vì hội đồng muốn trù tính mọi cách để bảo hộ quyền lợi cho các thợ thuyền di cư ngoại-quốc.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Ngày 20 Octobre, bộ tham-mưu đồng minh ai cho như sau này: Việc rút quân ra khỏi đông bộ đất Thrace rất là có trật-tự. Befet Pacha có cam đoan rằng sẽ bảo thủ cuộc bình an cùng tài sản cho dân sự, hoặc về chủng loại hay tôn-giáo nào cũng vậy. Có các phái bộ và quân lính của Đồng minh ở đấy, ai nấy yên lòng vững dạ. Đường hỏa xa ở Đông bộ đất Thrace lại đi lại như thường.

Bộ ấy viên coi về việc tiết kiệm ở Ankara đã gởi đến Smyrne 200 000 livres, đến Afyon Karahisar 5 000 livres, đến Konieh 5 000 livres để cứu trợ những dân sự các miền giải thoát. Bộ ấy-viên ấy định bổ-chức lại các miền giải thoát một cách nhanh chóng.

Việc ở Vladivostok

Thủy binh nước anh và nước Hoa-kỳ đã lên Vladivostok để bảo hộ bản dân bản quốc. Ở đấy hiện nay rối loạn bởi bởi. Bọn cướp bóc vào cả bộ tỉnh-lỵ Đại pháp.

Quan Toàn-quyền Long tại Đại pháp

Ngày hôm thứ sáu, quan Toàn-quyền Long đã càng ông Quirey nghị viên Nam-kỳ trần thuyết tại hội-đồng thương-chánh của thứ dân nghị viện về cái vấn đề đánh thuế nhập cảng cao-su của ngoại-quốc. Mọi lẽ về đường thuộc địa và đường tài-chính của hai ngài trần thuyết cả hội đồng điều lưu tâm chú ý cả.

Bordeaux, ngày 23 Octobre 1922

Kỷ niệm nhà bác sĩ Pasteur

Cách đây ít hôm Đại-pháp định in một thứ tem có hình nhà bác-sĩ Pasteur để dùng gởi thư tín trong việc quốc tem ấy đến ngày kỷ niệm bách chu niên của ông sẽ phát hành.

Việc nước Đức

Chánh đảng Trung-ương tại nghị-viện nước Phổ có đệ trình nghị việc ấy một bản dự thảo xã pháp về việc đặt giá riêng tiền cước hỏa xa cho những người ngoại quốc và về các điều lệ ngăn trở người ngoại quốc tạm đất cát nhà cửa ở Phổ thì nghị viện đều đồng thanh ưng chuẩn.

Tin Trung-hoa

Ngày 13 Octobre 1922

Việc công-trái

Tào-Côn điện về Bắc-kinh nói khoản công-trái năm thứ 11 nếu nhà ngân-hàng ở Bắc-kinh không thể thừa-tiêu hết được thì xin thừa-tiêu cho lấy một phần tư, còn bao nhiêu sẽ phái người đi thừa-tiêu hộ.

Việc đổi lương

Phùng-ngọc-tường và Sái-thành Huân đều đổi lương hai trăm vạn; Tiêu-diện-Nam đổi một trăm vạn, đều có điện về Bắc-kinh. Tào-Côn điện về Bắc-kinh đòi lương cũng đã tăng số tiền lên năm trăm vạn.

Việc Tài-chính

Tài-chính-bộ vì có đoản-kỳ-trái, đã cùng nhà ngân-hàng hội-nghị. Được-biệt các nghị Lạ-vấn-Cân báo-cáo rằng việc đoản-kỳ trái đã được nhà ngân-hàng thừa nhận, vậy thương-nghị tức khắc công-bố phát hành.

Ngày 14 Octobre 1922

Tin Ngô bội-Phu

Tin tài-chiến ở Phụng thiên và Trực-lệ càng ngày càng dữ dội. Trong mấy ngày nay Ngô-bội Phu ở Hồ bắc và Nam-hà điều binh lên về mặt bắc, thảo-văn rất mang-bách.

Tin Lê nguyên-Hồng

Vương sĩ Trân, Đào văn-Liệt và Bao-qui-Khanh vào yết-kiến Lê-nguyên-Hồng để bàn về việc đối-phó với hai phương diện Phụng-thiên và Trực-lệ.

Tin Tào-Côn

Tào Côn lại điện về Bắc-kinh đòi lương và xin mỗi tháng vài thủ điểm-khoản lấy bốn phần mười, phái Trinh-hi-Thành tới Bắc-kinh đợi lấy mà thu-nhận.

Việc công-trái

Nhà Ngân-hàng đối với việc đoản-kỳ công-trái chỉ được hai ba nhà thôn tiêu giáp mà thôi, còn thì vẫn-vợ g. Tài-chính-bộ đã đem đoản-kỳ công-trái chi-phối với chính-phí trong 4 tháng, và khai đơn để đưa cho nhà ngân-hàng thu-duyệt.

Việc đánh Tứ-xuyên

Ngô-bội-Phu đã triệu các đại-biểu ở Chiêm-tây để thương-nghị về việc đánh Tứ-xuyên

Tán nghị-viên

Bọn tân nghị-viên chiếu-đãi hộ-pháp nghị-viên. Nhưng bọn hộ-pháp nghị-viên không muốn cùng bọn kia liên-hợp hành-động.

Tin Ngô-bội-Hoàng

Ngô-bội-Hoàng lại điện về Bắc-kinh xin tế chức Quốc-vụ-viện bi-thư-trưởng.

Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ

Trong số báo ngày thứ sáu 20 Octobre bản quán đã thuật các công việc của Hội-đồng tư-vấn Trung-kỳ và đăng bài diễn văn của quan Khâm-sứ Pasquier trong buổi khai hội nghị, nay xin lục đăng những công việc bàn tại hội-đồng như sau này:

Nói về việc học ở Trung-kỳ

Theo lòng dân nguyện trong mấy năm vừa rồi, nhà nước Langsa đã lập thêm ra nhiều trường ở trong xứ Trung-kỳ này và dạy người ta sĩ tử cũng có thể học cho nên người cho để đông sinh hoạt.

Công trình trong năm 1922 không kém gì mấy năm trước, nhiều trường mới đã lập ra và số học trò tăng lên nhiều lắm.

Nhà trường. — Trung-học Pháp-Việt chia làm ba hạng:

Thứ nhất là trường Sơ-đẳng tiểu-học. — Trường kiêm-bị là trường quan trọng hơn và trường lập lại tỉnh-lỵ và các nơi lớn trù mật. Mỗi trường có đủ năm lớp, gọi là trường kiêm-bị: lớp nhứt — là lớp trên; lớp nhì — là lớp trung-học; lớp ba — là lớp tiểu học; lớp tư — là lớp sơ học, và lớp năm — là lớp đồng-ấu.

Trong năm 1920 1921 mới có 16 trường mà năm 1921-1922 đã tăng lên thành 21 trường rồi, số học-trò năm trước chỉ có 5152 tên mà năm nay đã đến 6300 tên có tỉnh đến bốn trường kiêm-bị.

Thứ hai là trường Sơ đẳng yếu-lược. — Các trường nầy chỉ có 3 lớp, theo bậc lớp ba, lớp tư, lớp năm, của các trường kiêm-bị, và lập tại các nơi lị quan trọng hơn các nơi kể trên kia. Năm 1921 thì mới có 88 trường mà năm 1922 thì đã tăng lên số 97 trường rồi. Còn số học trò thì năm trước được 6.519 tên mà năm nay thì đã lăng lên 7.826 tên.

Từ ngày 19 tháng 12 năm 1921, quan Khâm-sứ đã nghị định bắt ngân sách T ung kỳ chịu tiền chi phí các lớp tư lớp năm trong các trường Tiểu học và kiêm bị thì các làng đã được nhẹ bớt trong khoản cấp liễm.

Thứ ba là trường Ấu học. — Trường Ấu-học là trường các làng chung nhau cấp liễm chi phí. Có nhiều trường lập tại các làng tỉ dân đinh thì nhà nước lại phải hợp nhiều lại làm một, lập ra tại nơi trung độ hàng lồng hoặc ở nơi làng xóm nào trù mật để giảm bớt gánh nặng cho dân, cha mẹ học trò cũng không phiền hà gì, vì cai sở học trò cũng in như vậy.

Nhà nước cũng lo tiệp trường học ở các miền sơn phận nơi Mọi Mường ở. Ngân sách đã xuất tiền ra lập thành trường Ấu học tại các xứ ấy. Hiện nay có tỉnh Kontum và Banmêthuot đã có trường để cho học trò ấn học luôn trong trường, số học-sinh ở Kontum hiện nay được 118 tên mà ở Banmêthuot được 90 tên.

Thầy giáo. — Hiện nay không thiếu chi sự lập trường mới, chỉ thiếu lo việc lựa thầy, nhà nước đang chú ý về việc ấy lắm. Tại trường Quốc-học ở Huế hiện có một lớp dạy học trò để lựa ra làm trợ giáo và một lớp sư-phạm năm đến để mở ra tại trường ấy từ tháng chín năm 1921.

Về việc học chữ Nho. — Tuy rằng cái việc học chữ Nho dạy ở các trường Tiểu-học không bắt buộc ai, chỉ để tự tình, nhưng vẫy trong cái nghị định quan Khâm-sứ ngày mồng 7 tháng 3 năm 1922 đã cảnh cái cách dạy trẻ con cho hiệt chữ, cốt yếu cho hiểu sự luân-lý và tờ giấy trong gia-sự.

Trường Bách-công. — Trường Bách-công lập ra tại Huế để tạo-thành thợ kiểu cần kíp — Như bọng thợ làm máy, người đánh xe hơi,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thợ rèn, thợ mộc và thợ chạm. Trong trường ấy năm nay được 99 học trò, mà cái số của các nơi xin người làm càng ngày càng nhiều, mà trường ấy cũng phải cung cấp cho cả tất cả.

Trường Cao-đẳng học. — Đây nên nói cho Tư-vấn hội biết rằng hiện nay đang lập một lớp Cao-đẳng học-hiệu; trường ấy lập tại Huế và thuộc về Nam-triều Chính-phủ.

Trường này cốt để đào chú học trò để sau sung bổ các ngạch quan bên Triều cho biết cái bổn phận cốt yếu của mình. Ngoại sự học tập trong các trường Pháp, dạy thêm cho biết các sự cốt yếu về điều luật lý thường.

Cắc rằng cái trường ấy sau sẽ làm cho toại lòng ước-nguyện của dân mà lạo thành ra được những quan trường có kiến-thức rộng, biết được muôn việc trong bổn xứ và sự cách-trí bên Thái tây.

Nói về Y chánh-viện

Thần-hiện y khoa của Pháp nay đã rõ, đã chữa được nhiều bệnh. ngày nay dân bản-xứ không ai còn hồ nghi gì nữa. Y-chánh viện có trợ-lễ cho càng ngày càng nhiều người được hưởng cái năng-lực thuốc ấy.

Y trợ-viện : Số nhà thương đã làm thêm nhiều ra. Hiện nay ở Trung-kỳ có 18 sở, một sở nhà thương lớn tại Huế, bốn sở trung-hạng tại mấy thành phố đó nói như là Thanh-hóa, Vinh, Faifoo và Qui-nhơn. Đương trù-nghĩ làm nhiều nhà to lớn : như là nhà hộ sanh ở Huế, nhà bệnh cho đàn-bà ở Ha-tĩnh ở Quảng-ngãi và ở Phanrang. Tuiết lập nhà hộ-sanh ở Tuanthiết, phòng khám bệnh ở Tuy-hòa, Soug-cầu và ở huyện Tiên-phước, Quảng-nam, v v.

Từ ngày mồng một tháng 6 năm 1921 đến ngày 31 tháng 5 năm 1922,số người đến khám bệnh được 798.962 người và số người dưỡng bệnh tại nhà thương được : 41.548 người ; xem số đó thì rõ là y khoa Pháp đã cứu trị được nhiều bệnh và dân-gian có lòng tin cậy

Vệ-sinh và sự bảo-tồn sự sức khỏe của công-chúng : Y-chánh viện chẳng những cứ kẻ khi nào chữa những bệnh đã phải ra mà thôi đâu, lại còn hết sức làm bớt số bệnh nhơn, tìm kiếm mà sắp đặt khắp mọi nơi cho hiệp cách vệ-sinh để bệnh hoạn ; nhờ sự ấn ở ngoa sẽ, các công-cuộc tinh-khiết hoặc biết trị những người đã làm bệnh, thì tránh khỏi được nhiều bệnh.

Tư-vấn hội nên theo cái chủ-nghĩa ấy mà lưu tâm về khoản bảo-tồn cho sự sức khỏe của công-chúng. Dân sự dẫn dẫn phải nên theo cách thức của các quan thầy thuốc Pháp truyền bảo thì có thể tâm cho bớt được cái số bệnh nhơn nhiều lắm. Cũng có lẽ những công việ đó đang làm, thoạt xem không can thiệp gì với bệnh muốn trừ ; tuy vậy mà cốt yếu, xem như những việc lấp ao hồ tù hãm, trừ muỗi cũng là một phương-châm rất hiệu nghiệm. Cách ấy nay đã rõ là đã trừ được bệnh thương-hàn nó đã làm hại biết bao nhiêu ở xứ Trung-kỳ nay.

Thuốc ký-ninh nhà-nước : Đang lưu-tâm về cái nghị-định của quan Toàn-quyền ngày 30 tháng 6 và cái nghị-định của Quan Khâm-sứ ngày mồng 6 tháng 12 năm 1921, luyện bổ về việc đóng thuốc ký ninh. Nhiều nơi mới thiết ra để trữ thuốc ấy để dùng trị bệnh thương-hàn : nào là ở nhà kẻ buôn bán, nhứt là ở các tiệm bài rượu và thuốc phiện. Nhiều nơi dân đã rõ được cái năng lực của ký ninh mà đã biết chắc rằng dùng thuốc ấy thì kiến-hiệu. Vậy cũng ngày càng nên ban bố sự dùng thuốc ấy cho rộng thêm ra, để nhứt là những nơi rừng núi để trừ bệnh thương-hàn chướng-khí.

Bà mụ : Trong năm 1921 và năm 1922, quan trên đã cho nhiều học-trò bà-mụ vào học tập ở nhà hộ-sinh hoặc ở nhà thương các tỉnh. Học tập thành-thục rồi. khi về nhà-nước lại cho đủ đồ thiết-dụng và thuốc cần kíp để dùng đỡ cho những người sinh đẻ. Khi ai sinh sản thì nên cho các bà mụ ấy người ta đỡ cho thì trẻ con mới sinh ra đỡ chết.

Cách trí nhân-viên : Từ năm 1920 quan Toàn quyền Albert Sarrant đã thiết ra ở Huế một viện chữa mắt. Viện ấy lấy danh hiệu ngài mà đặt tên. Viện này chỉ chuyên về chữa bệnh đau mắt mà được kết quả đã nhiều. Nhiều thứ thuốc đã giao cho các viện ấy để chữa cho những học-trò đau mắt. Trong xứ Trung-kỳ này, bệnh ấy phát ra nhiều lắm.

Cách trị-thuốc chó đại thì vẫn hiện nghiệm là nhờ cái thứ thuốc tiêm, hễ bệnh mà khai với quan thầy thuốc cho kịp hạn tuổi chữa được lành cả

(Còn nữa)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 23 Octobre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 25.

Hội đồng chính-phủ. — Hội-đồng chính-phủ kỳ thường trực sẽ họp ngày thứ năm 27 Octobre này hồi 9 giờ, có quan quyền Toàn-quyền làm chủ tọa.

Trong các vấn đề xét trong kỳ thường trực ấy thì có việc nhường lại cho Tuuộc địa cái xưởng đóng tàu của Hải-thuyền bộ ở Saigon.

Hai chiếc Tuần dương-hạm đi khảo sát. — Chánh-phủ bên Pháp có tổ chức một đội tuần-dương để cổ-động và khảo-sát tại Ấn-độ dương, phía tây Thái-bình-dương, tại biển Trung-hoa và Nhật-bản do quan thủy-quân đô-đốc Gilly cai quản. Hai chiếc tuần-dương-hạm dùng vào việc ấy là *Jules Michelet* và *Victor Hugo*.

Bộ Thuộc-địa có quan Thống-đốc Cayon làm đại-biểu và bộ Công-tác thì có quan ký-sư Devitry Davancourt làm đại-biểu

Cứ theo như chương-trình thì phái-bộ ấy ở Hongkong lại, sẽ đậu tại vịnh Hạ-long từ 23 đến 29 Avril 1923, đậu tại Tourane từ 30 Avril đến 4 Mai và tại Saigon từ 6 đến 14 Mai.

Quan Toàn-quyền đi thăm đồn điền ở Sơn-tây. — Sáng hôm qua chủ nhật, quan Toàn-quyền có lên Sơn-tây thăm đồn điền Borel ở dưới chân núi Tam-viên. Đồn-điền nay trồng cà-phê nhiều lắm và lại nuôi được nhiều giống bò, giống cừu giống lợn bên ta và bên Tây. Cái đồn điền của M. Borel mới khai được 8 năm nay mà nay đã thành ra một cái làng rồi.

Công việc làm ở đây thì nên biết lắm, cứ xem đó thì rõ hơn là bực ở trong sách vậy, vì đồn điền này đã tỏ rõ rằng xứ Bắc-kỳ là một xứ giàu về nghề-vi, về đường canh-nông và mọc sức, biết chăm chỉ làm lụng thì những sự kết quả không biết tốt đẹp đến thế nào.

Đường vô Trung-kỳ mắc nghẽn. — Quan Khâm-sứ Thân-thiên-cô điện rằng đường Thuộc-địa số 1 bị đứt ở kilomètre 102 về phía bắc Quảng-trị thì nay bị mắc nghẽn độ trong sáu ngày.

Hội đồng thành-phố. — Ngày 21, quan Toàn-quyền đã ký nghị-định bổ Hội-đồng thành phố và đặt Hội-đồng ủy-viên vì có 6 ông hội-viên Pháp xin từ Hội-đồng ủy viên ấy thì lại quan cai trị Mourroux sung Đốc-lý thành-phố làm chủ tọa và có những ông cử theo vẫn *a. b. c.* như sau này làm hội viên Pháp là :

MM Abor, Allemand Duboscq, Le Roy des Barres, Normandin, Perrood, Saymansky, Tissot.

Các ông ủy viên Nam thì lại là bốn ông hội viên cũ là :

MM. Hoàng - kim - Bảng, Hoàng-quang - Hương Lê - thuận - Khoái, Phạm-duy-Tốn.

Phòng Thương-mại Saigon. — Phòng Thương mại Saigon hợp chiều ngày 19 Octobre vừa rồi đã bầu cử tòa trị-sự như sau này :

Hội-trưởng: M. Dacrozet.
Phó hội-trưởng M. Daclos.
Thủ-quĩ : M. Lacaze.
Thư ký : M. Ballous.

Các ông hội-viên có tên sau này được cử làm đại-biểu của phòng Thương-mại tại Hội đồng Quản-hạt là: Hội-viên thực-thụ : MM. Daries, Filnot

Hội-viên dự-khuyết : MM. Portail, Trần-kim-Ký.

Người Nam ta đỗ khoa Văn chương tại Pháp — Báo *Tribune Indigène* ở Saigon có đăng rằng lạnglang cụ Đông các Nguyễn-hữu-Bài năm nay mới 16 tuổi rưỡi mà đã đỗ tú-tài khoa Văn-chương tại Đại học-đường Paris.

Lại có tin mừng nữa là M. Thọc là lệnh-lang cụ Khê tại Huế, mới 23 tuổi mà đã đỗ Văn-chương khoa tiến-sĩ.

Ông Thọc mà đỗ Văn-chương khoa tiến-sĩ thì người Đông pháp ta bấy giờ mới có là một.

Bản báo được tin ấy, rất lấy làm khoan-khoái chúng lòng và xin có lời trân-thành mừng ông nghé và ông tú thanh niên của nước nhà.

Cuộc nội chợ phiên ở Cao-bằng — Như lời bản báo đã đăng trước. ngày 26 và 27 này không có chợ phiên, ở Cao-bằng, là vì vùng ấy hiện đang có dịch trâu bò. Nhưng có nhiều người hỏi rằng cuộc chợ phiên ấy lại bãi đi chăng, thì bản-quán có thể nói đích rằng cuộc chợ ấy chỉ hoãn lại chứ không bãi và khi nào có thể mở được thì sẽ mở. Cuộc chợ phiên ấy sau này định vào ngày nào thì bản báo sẽ nói trước để độc-giả được rõ.

Cất đám sư cụ chùa Bà-đá. — Sư cụ chùa Bà-đá, ở đường Nhà-thờ là ông Ng-văn-Khánh mới về chứa Phật ngày thứ bảy trước, năm nay sư cụ hưởng thọ 71 tuổi. Trưa hôm qua đã làm lễ cất đám, tăng ở đất vườn chùa Cần-Chi thuộc phố Tràịnh-yên là nơi nhà sư ta ngày trước.

Đám trọng thế lắm, trong, bao nhiêu sư nam sư nữ ở Hà-thành và ở vùng chung quanh cùng các vãi đi đưa đám cả. Từ xưa đến giờ chưa bao giờ có một đám nào trọng thể và đài như đám sư cụ chùa Bà-đá ; chỉ phải một điều nhỏ không hợp cảnh nhà Phật là áo quan đi đến kiệu xe Hợp-thiện mà đàng trước với hai bên kèm toán nhũng vòng hoa theo tới Âu-tây cả.

Ai muốn mắc giấy nói ở Hội chợ — Hội đồng tổ chức Hội chợ đã cáo rằng sở Bưu-điện có thể mắc được sáu bàn giấy nói ở trong các cửa hàng tại trường Hội chợ. Ai muốn mắc giấy nói thì nên làm giấy ngay, tiền khoán thì cả là ba mươi đồng. Tiền mắc giấy và tiền mấy thì sở Bưu điện chịu cả.

Vậy các nhà nào muốn mắc giấy nói vào hàng mình thì xin viết cho Hội-đồng Hội chợ (phòng Thương mại Hanoi) biết để hội đồng sẽ để ra tòa Bưu-điện.

Sở mấy nói chỉ có 6 cái là cùng, vậy ai muốn mắc thì mau lên, vì cứ theo thứ tự đơn xin trước sau mà mắc.

Lời cảm ơn. Chúng tôi xin có lờ cảm ơn các cụ các ông các bà đã có lòng chiếu cố cho đỡ phủng và đi đưa linh cữu quan phụ, thân phụ chúng tôi là :

M. VŨ DANH-VI

Mất tại phố hàng Hòm số nhà 39 Hanoi, về an táng tại làng Kiên kỳ, huyện Gia-Lâm (Bắc-ninh) ngày 18 Octobre 1922.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất xin các cụ, các ông, các bà sá lỗi cho, đa tạ,

Vợ cùng nhân : Vũ-thị-Nhứ
Cô tứ : Vũ-danh-Kính
Vũ-văn-Tịch
Vũ-đình-Long
Hôn : Phạm-thị Như
Lê-thị-Phong
Nguyễn-bị-Toết
Tôn : Vũ-văn-Hà
Vũ-văn-Hải
Vũ-văn-Thịnh
Vũ-văn-Thanh
Vũ-đình-Nùng
Vũ-đình-Toản
Vũ-thị-Quế
Vũ-thị-Hảo
Đồng bái tạ

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Bán sữa không xin phép. — Tên Ngô-xuân-Phú phải phạt 5 quan về tội bán sữa bò tươi không xin phép.

Đánh lính sen đầm. — Một hôm về buổi tối người lính sen đầm tên là Ng-vi-ch cùng với một người lính khố xanh đi tuần ở mạn chợ Buởi gặp Ng-v-Điểm đi đường nói thế thì thân Ng-v-Điểm không đưa thế xem lại sinh sự rồi cầm ô đánh người lính sen đầm fy. Tòa phạt Ng-v Điểm 16 quan.

Giật khăn. — Tên Trần Mão không nghề nghiệp gì phải phạt 3 tháng tù về tội giật-khăn của một người đi đường tên là Mai-chí Linh là người ở Thái-bình.

Ăn cắp. — Tên Lê v-Ngọ và Ng-v-Tạo mỗi tên phải phạt 1 tháng tù về tội ăn cắp của một người khác.

Chứa của ăn cắp. — Tên Ng-thị-Khôi, Ng-thị-Nhạ, Trần-thị-Tỷ và Ng-thị Dương phải phạt mỗi tên 1 tháng tù về tội chứa của ăn cắp.

Du đãng. — Tên Ng-v-Mài phải phạt 4 tháng tù về tội du đãng không làm nghề nghiệp gì cả và 2 năm biệt xứ vì tên fy trước đã can án nhiều lần về tội fy rồi.

Tự tiện tăng giá rượu.-Tên Ng-xuân-Chương Ng-thương-Thăng, Nguyễn-quang Dận và Phạm-đăng-Lục là người bán rượu ty ở các làng tỉnh Hưng-yên phải phạt mỗi tên 100 quan về tội tự tiện tăng giá rượu bán cho những người bán lẻ khi tuyên án xong thì sở Thương-chính xin tòa cho bắt giam ngay để đợi nộp tiền phạt thì mới được ra.

Cáo-bạch

Bán một cái ấp một trăm mẫu thục điền ở liền tỉnh Sơn-tây Hỏi tại Bản-quán. 3339

Thuyên chuyển trong ngạch Tòa sứ — Các viên chức trong ngạch Tòa sứ có tên sau đây,vì cải lệ mới không được ở quá 5 năm trong một tỉnh thì nay thuyên chuyển như sau này :

MM. Phạm-hữu-Tín, ký-lục thự hạng nhất tại Hưng-yên thuyên đi Lạng sơn ;

Ngô-gia-Tuấi, ký-lục thực thụ hạng nhất tại Lạng-sơn thuyên đi Phú-thọ ;

Nguyễn-ngọt-Tân, ký-lục thực thụ hạng nhất tại Phú-thọ thuyên đi Hưng-yên ;

Nguyễn-mậu Đam, ký lục thực thụ hạng nhì, tại Hà-đông thuyên đi Thái bình ;

Hoàng cao Khiết, ký-lục thực thụ hạng nhì, tại Thái-bình thuyên đi Hà-đông ;

Nguyễn-văn-Chinh, ký-lục thực thụ hạng nhì, tại Hải-dương thuyên đi Lạng-sơn ;

Vũ-đình-Khôi, ký lục thực thụ hạng nhì tại Kiến - an thuyên đi Hải-dương ;

Nguyễn-xuân-Đôi, ký lục thực thụ hạng nhì, tại Lạng-sơn thuyên đi Kiến-an ;

Khúc Toàn, ký-lục thự thụ hạng ba, tại Hải-dương thuyên đi Hưng-yên ;

Phạm-bá-Thụy, ký-lục thực thụ hạng ba, tại Hưng-yên thuyên đi Hải-dương ;

Luyện-Mưu, ký-lục hạng ba, tại Nam-định nay thuyên đi Quảng yên;

Bùi-xuân Quang, ký-lục thực thụ hạng ba tại Quảng-yên, nay thuyên đi Nam-định ;

Nguyễn-tự-Phan, ký-lục thực thụ hạng tư tại Bắc-giang thuyên đi Cao-bằng ;

Bảo vân-Hiên, ký lục thực thụ hạng tư tại Phú-thọ thuyên đi Hà nam (Nam-định) ;

Vũ-văn-Bảo ký-lục thực thụ hạng tư, tại Bắc-ninh thuyên đi Cao-bằng ;

Ghi-sơ Bá-trước lại nói :

— Sự may rủi ch vị khốn quân fy đến đây là kết cục. Phồng thử mà bị Môn-cơ nó lừa ra, thì thật là đi đứt. Trước kia đã phải đỡ lưu, chính chiến và thiên thần mọi bề thì nay còn vào nhà phá hay là có khi đến chết là hết.

Mẫ-gia-linh cau lông mày lại.

Vua Lô-y thập-tứ nói :

Có chắc rằng Sắc-lê đệ nhị Hoàng-đế đã biệt thành La-hay rồi không ?

Người tuổi trẻ thưa :

— muôn tâu thánh thượng. Chắc lắm. Cha thần có tiếp được một phong thư kể rõ đầu đuôi câu chuyện Biết cả đến rằng Anh Hoàng đã đập tan lên bốn Da-vê. Mấy nhà thuyền chài đã nom thấy Anh Hoàng đi vào trong cảng. Ngoại ra thì vẫn "còn huyền bí.

Phi-lip quốc-công vừa vuốt tóc vừa nói :

— Chẳng cần, anh Sắc-lê ta không được đẹp trai, nhưng rất can đảm, anh ta đánh nhau hăng lợn, vị phỏng cứ đánh nhau mãi như vậy, chắc thế nào rồi sau anh ta cũng được một trận như trận Rocroy...

Lô-liêu vẫ sĩ nói tiếp rằng :

— Không có quân.

— Hà-lan-quốc Hoàng-đế là bạn đồng minh của anh ta, Hoàng-đế sẽ cho anh ta quân. Ta đây nếu ta là vua nước Pháp, thì ta đã giúp cho anh ta bằn đi rồi.

Lô-y thập-tứ Hoàng-đế thọn đỏ mặt tía tai.

Mẫ-gia linh vờ chú ý nhìn vào bài hơn nữa.

Hoàng gia-Lương, ký-lục thực thụ hạng tư tại Hải-dương thuyên đi Bắc-giang ;

Đỗ-dương-Lâm, ký-lục thực thụ hạng tư tại Hà-nam (Nam-định) thuyên đi Phú-thọ ;

Nguyễn-Khoách, ký-lục thực thụ hạng tư tại Hà-nam (Nam-định) thuyên đi Bắc-ninh ;

Nguyễn - uyên-Đỉnh, ký-lục thực thụ hạng tư tại Cao-bằng thuyên đi Hà-nam (Nam-định) ;

Trương-huy-Phác, ký-lục thực thụ hạng tư tại Cao-bằng, thuyên đi Hải-dương ;

Nguyễn-đôn-Thư, ký lục hạng năm tại Kiến-an thuyên đi Yên-báy ;

Nguyễn-bá-Nhuận, ký-lục thực thụ hạng năm tại Kiến-an thuyên đi Ninh-bình ;

Nguyễn-tất-Tiến, ký-lục thực thụ hạng năm tại Ninh-bình thuyên đi Hà-đông ;

Ngô-vi-Bằng, ký-lục thực thụ hạng năm tại Ninh-bình thuyên đi Thái-bình ;

Quảng trọng-Liên ký-lục thực thụ hạng sáu tại Hà-đông thuyên đi Ninh-bình ;

Trần kinh Nam, ký-lục thực thụ hạng sáu tại Thái-bình thuyên đi Kiến an ;

Lê văn-Tân, ký-lục thứ sai hạng nhất tại Yên-báy thuyên đi Kiến-an ;

Nghiêm-xuân-Hiệp, thư-ký thượng hạng hạng tư tại Bắc-giang thuyên Sơn-tây ;

Phạm-văn Nghĩa, thư ký thượng hạng hạng tư tại Sơn-tây thuyên đi Bắc giang ;

Phạm-ngọc-Liên, thư ký hạng tư tại Bắc-giang thuyên đi Nam-định ;

Phạm-quý-Kinh, thư-ký hạng tư tại Nam-định thuyên đi Bắc-giang ;

Nghiêm-văn-Trí, tham- hạng nhất tại Hà-đông thuyên đi Bắc-ninh ;

Nguyễn-trọng Yên, thư ký thượng hạng hạng tư tại Bắc-ninh thuyên đi Hà-đông ;

Nguyễn văn-Điển, thư ký hạng nhất tại Bắc ninh thuyên đi Phúc-yên (Vĩnh-yên) ;

Vũ-đình-Nguyên. thư-ký hạng nhất tại Phúc-yên (Vĩnh-yên) thuyên đi Nam định ;

Võ-kiêu Công, tham-tá hạng nhì tại Ninh-bình thuyên đi Hưng-yên ;

Vũ-gia Tường, thư-ký thượng hạng hạng tư tại Hưng-yên thuyên đi Ninh-bình ;

Nguyễn-văn-Tập. thư-ký hạng nhì tại Bắc-ninh thuyên đi Hải dương ;

Hoàng-văn-Lan, thư-ký hạng nhất tại Hải-dương thuyên đi Bắc ninh ;

Nguyễn-kim-Thanh thư-ký thượng hạng hạng nhất tại Hà-đông thuyên đi Nam-định ;

Hồ-kim-Chi, thư-ký thượng hạng hạng nhất tại Nam định thuyên đi Hà-đông ;

Trần-văn-Hòa, thư-ký thượng hạng hạng nhất tại Hải-dương thuyên đi Quảng-yên ;

(Còn tiếp kỳ sau)

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các người mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết cái tờ giấy gói báo, hoặc là phi cho bản-quán cái giấy quấn fy, để cho người tìm đỗ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc thác quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết đó là trả lời.

N. 90

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Nhưng, làm nầy ra cho anh Sm fy phải chú ý tắt sao cũng phải có được hay có thua. Được ra, cũng khỏn vì giáo-chủ đã đổi cái cách những nhưng fy ra bộ mặt nhăn nhó như trước, mà thua ra nữa, cũng lại khỏn, vì tất phải đành gian thì có vương-phi xem bài cho mọ chồng đó, thấy thiên vị cho Mẫ gia-linh thì bắn là vương-phi phải kêu lên.

Nhân cái lúc điểm tĩnh fy các đình thần nói chuyện với nhau. Ở bàn bứ nhất, hoàng độ An-đu quốc-công Phi-líp ngồi ngẫm cái bộ mặt khôi ngô của mình trong một cái hộp có một gương, Ghi-sơ bá-trước, cận thần của Phi-líp quốc-công, đang vấn hỏi kể những chuyện cơ đồ biến cải vô thường của ông vua phiến lưu là Sắc-lê đệ nhị. Lô liên vũ sĩ, cũng là viên cận-thần của quốc-công thì tựa vào ghế quốc-công mà nghe một cách ghen thầm tức bóng. Bá-trước kể hết những chuyện nhà vua, nào lúc bôn ba trong xứ Tô-cách-lan. nào lúc kinh hoàng bị quân thù đuổi gấp, nào khi đêm ngủ trên cây, nào nỗi ban ngày nhịn đói mà giao chiến, dường như câu chuyện ngụ-ngôn vậy. Dẫu dẫn, cái số hệ của vị quân vương cùng khổn fy đã làm cho mọi người nghe chuyện phải thu thiết đến. Đến nỗi chính ở bàn nhà vua cuộc đồ bác cũng thành ra tàn cục. Câu chuyện ly kỳ của Ghi-sơ bá trước thuật lại rất hay đó, thiếu-gì điều không ra hộ chú ý đến nào. nhưng ra đáng nghĩ ngợi, con mắt lưu đỏ, vẫn nghe theo từng ly từng tí.

Soạ-sông bá-trước phu-nhân ngắt câu chuyện lại mà hỏi rằng :

— Bá-trước ơi! Bá-trước thử thực nhé ! Bá-trước cũng có thộn đặt thêm chuyện chăng ?

— Dám bẩm phu-nhân, những sự tích fy nguyên do những người nước Anh họ kể với tôi, thì tôi lại học chuyện lại, cũng như còn vẹt học nói. Nói hỗ ngươi, tôi đây khác nào như một bản cổ-bi.

— Phồng thử Sắc-lê đệ nhị mà phải chịu tất cả bấy nhiêu sự cùng khổn thì còn sống sao được.

Vua Lô-y thập-tứ ngửng cái bộ dẫn thông minh chững chạc lên mà rằng :

— Phu-nhân ! Giáo-chủ sẽ nói để phu-nhân biết rằng trong khi quânnhân còn ít tuổi, chưa hay cầm quyền chấp chính, thì mọi việc trong nước Pháp không có chi là định bình . . . vì nếu quả-nhân đã lớn hơn, đã phải cầm đến gươm thì có khi đã có xáp ấn tối.

Giọng nói nghiêm trang nhưng nghe vẫn còn ra trẻ con nhát nhát.

Giáo-chủ nói với lời nây là một :

— Lạy chúa tôi ! Thánh - thượng dạy quá lời. Bao giờ ngy-thiện chẳng chẩn đều với bữa ăn của thần tử.

Nhà vua thẹn đỏ mặt.

Phi-lip quốc-công, vẫn ngồi soi gương, bỗng vỗ ý reo lên rằng :

— Ồ ! Tôi nhớ một lần ở Mơ-lung, bữa cơm tối đó có đọn cho ai đâu, có một kb-anh bánh chia ba thì Hoàng-thượng ơi hai phần, còn thì cho tôi một.

Thấy Mẫ-gia-linh tâm tìm. cả đám đều cười ồ lên.

Phỉnh phờ vua chúa bằng cách kỷ niệm lại cái sự cùng tàng đi qua, cũng như bằng cái ly vọng giàu có sắp tới.

An na Thái-hậu vội vàng nói pha rằng :

— Bao giờ cái mũ triều thiên của nước Pháp cũng vẫn ở trên đầu vua, mà cái mũ triều hiện của nước Anh thì đã rơi xuống đất, ngẫu nhiên cũng có lúc cái mũ triều thiên fy lắc lắc đôi chút, đó là vì ngôi trời cũng có đôi khi rung động, ví như động đất khác tỉ, bấy biết rằng lần nào có loạn cũng tại bình nguy.

Mẫ-gia-linh rằng :

— Lại thêm vào cái mũ triều thiên một vài bông hoa nữa.

Ghi-sơ Bá-trước nín yên, nhà vua thì phỉnh dung lại, Mẫ-gia-linh đưa mắt nhìn thái-hậu, đường như để cảm ơn Thái-hậu đã tiếp ứng cho mình.

Phi-lip quốc-công vừa vuốt tóc vừa nói :

— Chẳng cần, anh Sắc-lê ta không được đẹp trai, nhưng rất can đảm, anh ta đánh nhau hăng lợn, vị phỏng cứ đánh nhau mãi như vậy, chắc thế nào rồi sau anh ta cũng được một trận như trận Rocroy...

Lô-liêu vẫ sĩ nói tiếp rằng :

— Không có quân.

— Hà-lan-quốc Hoàng-đế là bạn đồng minh của anh ta, Hoàng-đế sẽ cho anh ta quân. Ta đây nếu ta là vua nước Pháp, thì ta đã giúp cho anh ta bằn đi rồi.

Lô-y thập-tứ Hoàng-đế thọn đỏ mặt tía tai.

Mẫ-gia linh vờ chú ý nhìn vào bài hơn nữa.

An-na Thái-hậu vừa cười vừa nói :

— Đó là ngoài lúc triều chính, Hoàng-thượng không bằng lòng cho nói đến quốc sự đấy, con ạ.

Phi-lip quốc-công vui lòng chịu quở. Quốc-công vừa cất vài vừa toét miệng cười với anh trước rồi lại cười với mẹ sau.

Mẫ-giáo-chủ liếc mắt thấy một tụi tâm nhàn ở góc phòng, Lô-liên quốc) công cùng Ghi-sơ bá-trước và Lô-liên vũ sĩ, tuy không được nói to, song cứ thì thầm với nhau cũng không được chuyện. Vậy giáo-chủ đã bắt đầu đưa mắt lườm cái bọn tụ-họp fy một cách hỗ nghi lo ngại, lại xin Thái-hậu phú đoán. đi, thì thôi nhiên có Sắc-nu-ân ở cửa bước vào đến bên giường ghé tai nói thầm với chủ rằng :

— Bẩm đức ông, Anh-cát-lợi quốc Hoàng-đế bệ-hạ có sai người đến.

Mẫ-gia-linh hợi ngẫn người ra, không thể nào dấy được. Nhà vua trông thoáng qua cũng thấy.

Vua Lô-y thập-tứ đứng phắt dậy đi khỏi ra ngoài, vô dụng hợp lệ khỏi ra ngoài không kịp đáo, nhà vua đến gần chào giáo-chủ.

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
MẠ VÀNG
Máy ký-nhi, 15 chân kính
Mặt có kim có chất dạ quang
BẢO HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
Bán ở hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Quan Đốc-tơ Bi-e-man
Y-khoa Tiến-sĩ
Chuyên trị về các thứ bệnh :
Hệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, càng con-gái, các chứng nói trẻ con. Bịnh đau mắt, bịnh giang-mai và bệnh người đa cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..
Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 6 giờ chiều. Ống nói số 314.
2047

Hỏi kẻ phải đau
Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau nặng, phải nguy hiểm, phải đau khi quốc-ấm đã chữa không phải thường, hoặc là đã không chữa chết nhờ có may bởi những sự-lợi phải khi quốc-ấm khinh-miệt, hoặc phải đau ở phổi, nay kết các người phải chứng lao, nay tới khuyên các người nên chữa ngay đi.
Bệnh đau phổi, trước khi tới đã bắc là một bệnh phổ-thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ người sang. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mọi đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần đa có khỏi tính đã được.
Lời tôi nói đây quan trọng lắm nên các người có hiểu không ? Nếu nó bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, được 5/6 cam nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thì sinh con đã cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.
Hỏi người Nam Việt, nên cần người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu đi, nên cần người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì nhứa bệnh đi mới được.?
Vậy các viết thư cho hiệu Pic-ché MONTÈS có bí *Pau. Bert. Hanoi* mà hỏi mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 3 $ 00. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa cafe, uống một lọ, thì bịnh sẽ khỏi mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ..... 0$ 90

Vin Tonique Tonkinois
Bượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho dân bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN
Thật tươi, thật tốt. Hiện có có nhiều thứ, thứ trắng-hoàng (*blanche*) và thứ màu nâu (*brune*).
Thứ hoàng-hoàng (*blonde*) mới thực là thứ tốt, mà thứ hoàng-hoàng (*blonde*) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quí-khách nên nhân kỳ kẻo lỡm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu
SIROP N
Một chai..... 1$ 80

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinch »
Một lọ..... 4 f. 45
Nửa lọ..... 2 f. 65 Sáu lọ 6 $ 70
Sáu lọ..... 24 f. 56
Nửa lọ 3 $ 69 Sáu lọ 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc thay-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần to lít. 1 $ 00
Một lít..... 3 50 %

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et creosoté. Dầu cá viên nang bổ tỳ và hạng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm về mùa nầy thường hay hai người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc nầy rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.
Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách rất giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chắng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng rồi ở người cho nóng đều thì cũng 24 giờ là khỏi.
Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Bãi-huy-Cảnh, thư ký thượng hạng hạng nhì tại Quảng-yên thuyên đi Hải-dương ;
Nguyễn-văn-Giới, thư-ký hạng ba tại Kiến-an thuyên đi Phúc yên (Vĩnh-yên) ;
Phạm-văn-Cửu, thư-ký hạng ba tại Phúc-yên (Vĩnh-yên) thuyên đi Yên-báy ;
Lê-văn Hy, dì Bạch-xuân, thư-ký hạng ba tại Nam-định thuyên đi Thái nguyên ;
Phạm-văn-Cửu, thư-ký hạng ba tại Thái-nguyên thuyên đi Kiến-an ;
Hoàng văn-Lê thư ký hạng ba tại Ninh-Bình thuyên đi Phú-thọ ;
Nguyễn kim-Thanh, thư-ký hạng ba tại Phú-thọ thuyên đi Ninh-bình ;
Phạm-gia-Thiều, thư-ký thượng hạng hạng nhì tại Phú-thọ thuyên đi Tuyên-quang ;
Lê-văn-Thăng, thư ký thượng hạng hạng tư tại Tuyên quang thuyên đi Phú thọ ;
Đặng-văn-Bằng, thư ký hạng nhì tại Sơn le thuyên đi Ninh-bình ;
Lê-văn-Lan, thư ký thượng hạng hạng tư tại Ninh-bình thuyên đi Hưng yên ;
Lê văn-Bina, thư ký thượng hạng hạng tư tại Hưng-yên thuyên đi Sơn-la ;
Trần lưu Chi, thư ký hạng nhứt tại dịa hạt quan bình hạng nhứt thuyên đi Hà-nam (Nam-định) ;
Nghiêm-xuân-Hằng, thư ký hạng nhì tại Hà-nam (Nam-định) thuyên đi Cao-bằng ;
Trần-văn-Trí, thư ký hạng sáu tại Kiến-an thuyên về tòa tư phủ Thống sứ ;
Phạm-thế-Thanh, thư ký hạng tư tại tòa tư phủ Thống-sứ thuyên đi Bắc-ninh ;
Phạm-văn-Tước, thư ký hạng nhứt tại Yên-báy thuyên đi Kiến-an.

Học bổng. — Cô Nguyễn-thị-Nhất được lĩnh học bổng mỗi tháng 8 đồng để học tại trường Nữ-lưu học-sinh.

Nghỉ giả hạn. — M. Phạm-duy-Hoan thư ký hạng năm tại tòa Đốc-lý Hanoi được nghỉ giả hạn một năm không lương kể từ ngày 12 Octobre 1922.

Ngạch thừa-phái. — M. Trịnh-công-Thanh thừa phái hạng ba, hết hạn nghỉ thì nay đổi đi Bắc ninh.

Nghỉ gắt. — Vì vụ gắt tháng 10 năm nay, các trường Sơ-đẳng thuộc các tỉnh dược nghỉ như sau nầy :
Haidurong. Từ 5 đến 10 Novembre
Ninh bình. Từ 6 đến 18 Novembre
Lang-sơn. Từ 22 Octobre đến 3 Novembre.

Một việc huyên-náo ở trên xe-lửa. — Trong một số báo trước, bản quán đã đăng rằng mấy người lính Tây đánh viên sen-đầm Claudot ở Moncay đó trước thì vừa rồi đã phải giải lên Hanoi để cho tòa án binh xử. Nay báo *Courrier d'Haiphong* có đăng việc huyên náo trong lúc giải những người ấy ở Haiphong lên Hanoi như sau nầy :
« Ta được lin rằng mấy người phạm tội đánh viên Sen-đầm Claudot, trong khi giải ở Haphong lên Hanoi vừa rồi lại khiến cho người ta phải nói đến nữa là họ làm huyên náo ở trên xe, đập vỡ cửa kính ở toa, làm hư hỏng những đồ vật trên xe và dọa dẫm hành khách trong toa, đến nỗi hành khách phải vào ẩn cả ở toa bọng nhất. Họ lại đập phá cả những hòm rượu banh ở trên xe. Việc ấy xảy ra ở một ga khi xe gần đến Hanoi. Viên đội coi toàn quân giải những người lính ấy đã phải cầm *ba do nết* vào đầu súng và chỉ xuýt nữa thì phải hô lính bắn những người làm huyên náo như vậy.
Có mấy người hành khách Annam khiếp quá xuýt nhảy ở trên xe xuống.

Cháy. — Đêm hôm thứ bảy hồi qua 3 giờ, phát hỏa trong một cái nhà tranh ở phố Khâm-thiên chủ nhà là một người hàng nước, may người trong nhà tỉnh dược ngay. Thiệt hại không mấy.

Bỏ trộm. — Đêm thứ bảy kẻ trộm vào nhà mọi ba đồ ở phố Vọng-đức lấy mất một chuỗi hạt vang giá đáng 250 quan. Chuỗi hạt ấy đựng ở trong một cái đồ mấy để trong ngăn rút bàn trên gác mà kẻ trộm cũng lên lấy được.

Ăn cắp. — Tên Trần-quang-Ân, 24 tuổi ở ấn cắp giấy của chủ là M. Lê-văn-Phúc ;
Ng-thị-Sơn 17 tuổi ăn cắp nhẫn vàng của chủ là Mme Cang ở hàng Đồng số nhà 18 ;
Ng-văn Quý 18 tuổi lường của M. Ng-văn-Tom 71 phố cửa Nam những đồ tư trang bằng vàng ; Ng-v-Hảo 26 tuổi ăn-tí, ngồ là ăn cắp của chủ là M. Traire thì đã phải bắt giam để hỏi.

Hội Quan-lại ái-hữu

Còn mấy hôm nữa thì sẽ họp đại-hội-đồng là hôm 29 Octobre, 8 giờ sáng, họp tại hội Khai-trí-tiến-đức. Ngày ấy là một ngày chủ-nhật, thì xin các quan lại đến dự hội cho đông để bàn nhiều việc quan hệ trong hội.
Lần nầy là lần đầu, chúng ta phải nên nhiệt thành đến dự hội cho đông, để tỏ cho quốc dân biết, quan trường cũng trọng cái nghĩa đoàn-thể.
Vậy xin đến hôm ấy, các quan lại cứ đến hội-đồng, không phải đợi giấy mời riêng từng người nữa, vì giấy lại cáo đăng trong các báo, tức là giấy mời.
Trong một xứ Bắc-kỳ, số quan lại có hơn 1000 người, thì hội nầy thật là một cái cơ quan rất lớn, mà nay đã nhờ có các quan đại-hiền đứng chủ trương cho, thật là một cái cơ-hội có một không hai, thì ta nỡ nào ngoảnh mặt làm ngơ.
Vậy trong hơn 1000 người, ai chưa vào hội, thì xin các quan cố khuyến bảo vào cho hết, để cho hội được thêm thế lực, mà bảy tỏ tinh cảnh của mình cùng chính-phủ, để bảo thủ lợi quyền bênh vực cứu giúp nhau trong lúc hoạn-nạn oan-ức, mà suốt đời người ai tránh cho khỏi. Nếu mà mình cứ suy hơn tính thiệt, mà đành chịu đứng cô lập một mình, đến lúc tai biến thì biết cây nhờ cùng ai, đến khi ấy hối sao cho kịp.
Còn như công việc hội thì do tòa hội-đồng tri-sự trông nom cả, thế là cái vận mệnh của hơn 1000 người, mà phó thác cho một tòa tri-sự, thế thì chúng ta nên đến hội-đồng, để lựa chọn cho kỳ càng những bức quan trường có thế lực, có lòng công-nghĩa, có cảm ngôn, có nhiệt thành, mới có thể giúp đỡ cho các hội-viên được.
Vậy thì việc bầu cử tòa tri-sự nầy thật là quan trọng, chúng ta phải nên cẩn thận lắm mới được.
Và xin các quan lại, ai có ý-kiến gì hay, hoặc là muốn thỉnh cầu điều gì cùng hội, thì xin thảo sẵn trước một bản, hoặc gửi về cho quan hội-trưởng trước, hoặc đợi đến hôm đại hội-đồng đem về một thể để xin quan hội-trưởng cho đem tuyên đọc ở trước đại hội-đồng mà nghị luận, như thế mới thật là có ích cho hội, mà nhất là về cái khoản bảo toàn danh dự và nghĩa-vụ, xin các quan lại phải nên lưu tâm đến hơn cả

Ái-Hương

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ai tin. — Sáng thứ bảy người bồi M. Jouanolo là cựu cảnh-sát, đến trình sở Cẩm rằng thấy chủ tự nhiên chết ở dưới thang gác. Quan *Docteur* Forest cùng với quan Cẩm Grémeaux đã tức khắc đến khám nghiệm.

Tàu « Malicieuse » gặp cơn nguy hiểm. — Đêm thứ sáu, chiếc tàu *Malicieuse* có bảo hằng vô-tuyến-điện rằng tàu ấy vì hỏng máy cho nên không chạy được và tàu trôi về phía Đông-kinh-tuyến 170, 24 và Vĩ tuyến 107, 40. Tàu *Espadon* của sở Thương-chính đi đi ngay từ lúc nửa đêm để cứu. Cứ tính giờ ra, thì tàu nầy đi chạy kịp tàu *Malicieuse* từ đêm hôm qua rồi.
Ở Haiphong đã đánh vô-tuyến cho tàu *Malicieuse* thấp đèn pha lên để cho tàu *Espadon* biết đường mà cứu. Và lại nhờ tàu bể Pháp cũng đã thông tin cho tàu *Angers Songhoi Armand Béate* đang chạy ở ngoài khơi lúc bấy giờ để cứu cho tàu ấy.

BẮC-NINH

Thuyên chuyển. — Ông Ng-trọc-Yên thư ký thượng hạng hạng ba tòa Sứ Bắc-ninh, đã có nghị-định đổi đi Đa-đông. Ông ở Bắc-ninh ngót 10 năm, làm việc cẩn cù cho tiện, bạn-thức rộng-rãi mà tính bình lại an-hòa giản dị, biết đường cư-thế, từ quan trên cho đến các bạn hữu, ai cũng có lòng kính mến. Nay nghe tin ông sắp đổi, ai ai cũng lấy làm tiếc lắm.

HÀ-ĐÔNG

Nhà pha. — Nguyễn-công-Bối, coi nhà pha, vì phạm tội nặng, nay phải cách chức.
Cựu-binh là Hà-Đức, được bổ thay thì lương mỗi năm là 155 đồng.

SƠN-TÂY

Việc khám rượu lậu. — Mới rồi, ông phó Đoan và mấy người lính Đoan lên khám rượu lậu ở làng Hạc-sơn (Phố-quảng) thì có mấy người làng ra cự lông cự lại, hai bên đánh nhau, có ý ngăn lại để lấn rượu lậu đi. Hiện nay lính nhà Đoan bắt được một người trong đám dân làng ra đánh thảo ấy, đã giải nộp Tòa án.

Thấy cùng hại người. — Có một anh chàng bị bệnh, đến nói với thầy phù-thủy ở làng kia, nhờ hắn lấy phép thánh, thuốc tiên mà điều trị cho. Chẳng may được vài hôm thì được đi theo thánh, tiên thật. Người làng lấy cáo tố ra thì quan Tòa đã phải ông thầy thuốc về khám xác người chết ấy xem bởi cớ gì mà bị hại. Có lẽ cũng vì tâu hương nước thải ra đến nỗi bỏ mình. Người mình hay có thói dị-đoan tin thần thánh quá cũng nên trông đấy mà làm gương, chớ nên đem cái thân quí báu của mình phó thác cho mấy bác thầy cùng chỉ đối hoặc người ta

VIỆT-TRÌ

Bị xe lửa nghiền đứt năm ngón chân. — Có người dân-bà không rõ tên là gì, quán tại làng Trang-vàng, tổng Lão-thượng, huyện Bạc-trì (Phú-thọ), sáng hôm 21 tây ở nhà ra đi, mang lưng thùng gạo cho chồng làm phu ga, cách ta-ga Pont-Rouge một lí, đến nhà ra Việt-trì, vừa gặp chuyến xe-lửa chở đá xỏ ở Việt-trì đi Thanh-ba lúc quá 6 giờ, bèn trèo lên toa xe nói nói nhờ đi Pont-Rouge cho chồng và khỏi mất tiền. Xe-lửa chạy đến ga Pont-Rouge đi thong thả, người dân-bà bưng thùng gạo nhảy xuống, ngã bị bánh xe đè đứt mất năm ngón chân bên chân trái. Một lúc chuyến xe lửa thứ nhất ở Yên-bay đi qua Pont-Rouge 8 giờ 25 đã có người ảnh ruột đề lên xe-lửa chở về nhà thương Việt-trì.

YÊN-THẾ

Không còn biết rõ ai. — Đêm nào cũng vậy, cứ từ chín mười giờ đến hai ba giờ sáng là những xe bò xe lợn ở Nhã-nam xuống bến Lục-liễn lâm lâm sự rất là ngăn trở. Đang đêm người ngủ im cả mà những tiếng xe bò lâm cho định tai nhức óc không ai có thể ngủ yên được. Lại những đứa phu chèn nỏ của, chửi cãi nhau rầm rĩ lắm cho ngăn trở cả đến việc tuần phòng. Lắm khi chúng làm quá, có cho người ra lấy lời lẽ bảo chừng, thì chúng nó lại già mồm là nó ở đường cái quan, ai cấm được, rồi lại đắc ý reo cười rầm rĩ, như thể chẳng nhẽ lại ra cãi cọ với chúng nó hay sao.
Vậy dám mong rằng quan trên biết đến cho, để ra lệnh cấm chúng không được cho xe đi khuya quá như vậy, để cho khỏi ngăn trở về việc tuần-phòng và những người ban ngày phải lao động, đêm cũng được giấc ngủ yên.

Ngọc-Nguyên lai cảo

KIẾN-AN

Cuộc diễn thuyết. — Hôm thứ bảy năm giờ chiều quan dân tỉnh Kiến-an đã hoan nghênh M. Monet về diễn thuyết ở tỉnh lỵ, quan Công-sứ Poulicie Osier đến làm chủ tọa trước khi ông Monet diễn thuyết thì ngài có hiểu dụ cho học-sinh biết ông Monet đã lập ra hội Việt-Nam thanh niên và kiêm làm Giám đốc. Hôm lỵ diễn-thuyết ở trong giữa chừng trông ra một cái sân rộng rãi có bài trí cẩm cờ rất là chỉnh tề. Các quan Nam, các vị thân hào cùng những học sinh đến nghe rất đông và ăn mặc rất lịch sự như một ngày lễ vậy. Hội Việt-Nam thanh-niên đã được quan dân ở tỉnh Kiến-an hoan nghênh như thế thì chắc rằng sau này sẽ có nhiều người ở tỉnh lỵ gia lòng giúp đỡ.

LẠNG-SƠN

Các trường Sơ-đẳng. — Các trường Sơ-đẳng yếu-lược ở Rinh-chua và On-cựu thuộc châu Lộc-bình thì nay bỏ đi.

Tại Bau-Phai và Bau-San thuộc châu lỵ thì nay đặt ra mỗi hạt một trường Pháp-Việt.

Phụ cấp cối ngựa. — M. Trần-x-Lương, thư-ký Lục-lộ, được tiền phụ cấp cối ngựa mỗi tháng 10 đồng.

HƯNG-YÊN

Ai tin. — Cậu Hoàng-quốc-Trị học-sinh trường Cao-đẳng Thương-mại là lệnh lang ông nghị-viên Hoàng-văn-Tuân nguyên hội trưởng hội Tri-tri, phải đau tại Hanoi, về dưỡng bệnh ở Hưng-yên chưa được bao lâu, đã tạ thế chiều hôm 16 Octobre tại phố Hậu-trường.
Sáng 19 Octobre, hồi 6 giờ, đã đưa linh cữu cậu vào làm lễ tại nhà thờ, quá 7 giờ thời đưa xuống an táng tại vườn Thánh ở trong thành Bản-quán có lời phân uy của ông Hoàng-văn-Tuân và gia quyến

Gan liền. — Một tên nhà pha chưa thành án không biết vì có gì tự nhiên cắm dao phạt mất cả năm ngón chân. Hỏi ra thời lên lấy can về việc ăn cướp nhưng kêu là phải bắt oan có ý chặt chân như vậy để quan trên thương hoặc may có thể chẳng cách khiến oan mới lạ chớ.

(Xem trang thứ tư)

Thương giới tân văn

Ngày 23 Octobre 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước..... 7 f. 25
Nhà Ngân-hàng..... 7 f 25

Đấu giá

Đến ngày 25 Octobre 1922 hồi 16 giờ tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá lấm một kho bạc cho thành-phố Hải-phong.
Việc lâm định là..... 44.091p.52
Ký quỹ tạm..... 740.00

Đến ngày 25 Octobre hồi 16 giờ 15 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá thầu việc khơi sông đắn nước dài 12 416 thước ở trong sông Cầu (Thái-nguyên).
Việc lâm định là... 417.625p.10
Ký quỹ tạm..... 7.000.00

Các hiếu-chủ nên biết

Ngày 29 Juin 1922 bản hội đã đăng báo trong một tháng để các hiếu-chủ có mở ký tăng trong đất Phúc-trang biết : Năm nay bản hội định cải tăng những mộ ở trong khu Bình Nhất tự năm 1906 cho đến năm 1913 mà không thấy ai thăm viếng, đem đi tăng trong một khu riêng.
Nay bản-hội nhắc lại để các hiếu-chủ biết là bản hội định đến ngày mùng *8 tháng mười tư* tức là ngày *26 Novembre 1922* thì sẽ bắt đầu bốc những mộ ở trong khu ấy.

Hợp-Thiện-Hội kính cáo

XIN XEM CHO KỸ

Phàn nhiều các qui khách xem báo thấy cẻ tăng các hàng của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門省荷行南河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỉ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Bong dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.
Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUGET
Thường thụ đệ nhứt hạng bảo sản hội-sinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenia, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh là 1 ĐƯỜNG GIA-LONG, 17.
KHÁM BỆNH : Giờ 3 chung một lần.
2016

Vôi Chợ-gành
Chúng tôi mới lập lò vôi ở Chợ gành rất trắng và tốt, giá tính hạ hơn các nơi. Các quí-khách chiếu cố xin cứ gởi thư cho M. Lê-hưng-Tuyên, gare Chợ-gành. Phòng giấy ở Hanoi, phố hàng Gai, số nhà 99.
1936

BẠCH-THÁI-TÔNG
SỞ VẬN TẢI
60, Bề Carreau (Phố Nhà) (ở gần La-ga Hanoi)
TÉLÉPHONE 312
Dọn nhà — xe đi đạc — xe hàng hóa ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa. Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ
2021

CÁC CUỘC ĐI XEM
SĂN-NHIÊN 祭
Tối thứ hai :
TÔ-THỊ VONG PHU
Khi nàng Tô-Thị lên tế chùa Tam-thanh có hát câu : « Đồng đăng có phố Kỳ lừa .» giọng rất ai-oán.
Tối thứ ba :
CAM-CHÂU THÀNH THẤT THỦ
Vai đức Thủy-Nguyệt thanh-tân rất nẻo nuột.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 18 đến thứ ba 24 Octobre 1922
Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 3 h. 30
TUẦN LỄ ĐẶC BIỆT
CHƯƠNG-TRÌNH
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
« CON PHƯỢNG MẤT CON »
Bài thứ VI
Nghỉ
« INTOLÉRANCE »
Bài I, II, III và IV
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BẮC-GIANG

Cuộc diễn-thuyết tại nhà Xéc ta. — Tối hôm thứ năm vừa rồi, quan Y-khoa-tiến sĩ Trương-đình-Tri là hội-viên Xéc ta, diễn-thuyết tại nhà Xéc về vấn-đề «nước»: Các bệnh sinh ra bởi ở nước — các cách lọc nước trừ độc-trùng... Các ông hội Xéc đến dự cuộc đông đúc và vui vẻ lắm.

Quan đốc Tri diễn bằng quốc-âm từ 8 giờ đến gần 10 giờ, lời nói lưu-loát như nước chảy, khiến cho người ngồi nghe đều lấy làm khoái chí vô cùng. Đoạn rồi diễn-giả lại thực hành mấy cách lọc nước rất hay rất tiện để mọi người có thể để bắt chước làm mà thực hành được.

Khi quan đốc-tơur Tri diễn xong, cử tọa đều vỗ tay hồi lâu; ai nấy đều lấy làm mừng, hình như đã học được mấy món thần-diệu cầm trong tay, để trừ những giống trùng-độc ở trong nước.

Ao ước rằng sau này ông lại sẽ đến khi hết công, diễn giải các cách vệ-sinh cho bà con được nghe được biết, thì cái thì giờ trong vài tiếng đồng-hồ, ông nói chuyện thuốc chuyện bệnh, có lẽ làm hết được nhiều cái thời-giờ hàng ngày ông phải khám bệnh cho thuốc.

Nhân buổi diễn-thuyết này, quan án Phạm-gia-Thụy là hội-trưởng nhà Xéc và mấy ông tham tá cùng mấy ông hội-viên Xéc, đã bữa, rồi cũng có lần lượt đem những tài riêng ra diễn-thuyết tại nhà Xéc. Nến quả như vậy thì ở Xéc ta, trừ những cuộc tiêu-khiển về sự vui chơi; lại sẽ được hưởng những cuộc tiêu khiển có bổ ích về phần kiến văn tri thức nữa. Rất mong!

T. lai cảo

QUẢNG-YÊN

Cuộc diễn thuyết. — M. Paul-Monet đã diễn thuyết ở Quảng yên 4 giờ rưỡi chiều hôm thứ sáu mới rồi, về mục đích và việc thiết lập hội Việt-nam thanh-niên. Hôm ấy diễn thuyết tại nhà trường Pháp Việt mới làm lịnh sự, có bài trí có quạt uy nghi Quan Công-sứ Abon dự làm chủ tọa hội đồng thì ngồi cùng với phu nhân. Các quan Nam cùng những nhân dân và học-sinh trong bản tỉnh đến dự nghe đông lắm, từ các quan trở xuống nghe ông Monet nói đều có đáng cảm động hoan hỷ xem như vậy thì hội Việt-Nam thanh-niên đã được tất cả quan dân ở tỉnh Quảng-yên hoan nghênh phù trợ.

VIỆC KINH-ĐỐ

Sự thiệt thòi của kẻ ngụ-cư — Ông phán kia đến ở ngụ làng X. H., để cho tiện đường đi lại tới lui mà tăng công tại phủ Khâm-sứ. Tuy nói rằng ngụ cư, nhưng chẳng phải là ông lấy đến nhờ cậy gì tấc đất ngọn rau của làng như những kẻ ngụ cư khác, đây ông cũng mua vườn lập nhà nghiễm nhiên một bộc thổ-thông có thua ai. Vả tờ khi ông đến ở đó đến nay, thời giữ phép mua theo lệ làng không có điều nào sai chạy.

Một hôm vào khoảng 3 giờ chiều, đi làm việc khỏi, ở nhà chỉ có một mình bà vợ cùng một vài đứa con còn nhỏ và một người vú, thời bỗng có một đứa gian-nhơn lẻn vào nhà lấy mất một vài cái áo quần, chẳng may người nhà biết được là lên thời nó chạy mất! Lúc nó đã trốn mất thời người nhà hô hoán lên, có hai người hàng xóm đuổi bắt được đứa gian lấy lại một nơi vắng và cách xa nhà ông. Khi đã bắt nó rồi thời có đông người trông thấy và có mấy người chức-dịch trong làng lấy chứng kiến để cho hai tên đã bắt được đứa gian chạy về tin với bà phán đến.

Bà phán được tin rằng đứa gian nhơn đã bị phược, liền đến tức thời, chẳng thấy đứa gian là ai. Còn những người chức dịch chứng kiến cũng đã đi đâu mất! Bà phán trở về không, lấy làmức giận, đợi ông phán về mà mách chuyện thiệt thòi ấy cho ông nghe. Đến khi chồng về nghe đến đuổi tỏ tường, liền đến hỏi mấy người chức-dịch thời người nào nói không biết, người kia bảo không hay. Ông phán lại cũng ngậm hờn trở về nhà để làm đơn đến quan trên thưa nài việc ấy, nhưng chẳng hay về sau có được xử trí được thua thế nào thời chưa rõng.

Vì cái cách đối đãi của người chánh xã với người ngụ cư đã lắm nơi có nhiều chuyện lôi thôi kiện tụng chỉ bởi những người chánh xã thường có tánh ức hiếp kẻ ngụ cư, cho nên khi nào chẳng thấy phần nhiều người ngụ cư đi kiện người chánh xã làm như thế thời mất hết cái chủ-nghĩa đồng-bào của ta đã khởi xướng từ mấy lâu nay.

同交 VÔI 召來

Vừa trắng, vừa rẻo, vừa quánh, vừa nở, tốt nhất Trung-Bắc lưỡng-kỳ là vôi Đông-giao; mua ngay của chủ lò bao giờ cũng vẫn rẻ. Xin hỏi:

NGUYỄN-CẢNH

14, Phố hàng Gà (Đông xuân), Hanel.

M33

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Các thứ đèn dầu và đèn điện

Đèn lùn, để tròn, mạ kền thực đẹp, số 14. . . . . . **19 f. 50**

Đèn cao, để tròn, mạ kền thực đẹp, số 10. . . . . . **15 f. 00**

Đèn cao, cột agathine, để vuông bằng đồng thực đẹp, số 14. . . . . . **35 f. 00**

Đèn cao vừa, để mạ kền thực đẹp, số 14. . . . . . **85 f. 00**

Đèn điện các hạng, từ 25, 32 và 50 bougies, có một giá là **8 f. 90.**

Mới có: *Những thứ đèn điện, máy điện, chuông điện và các đồ phụ thêm vào đấy, vân vân.*

Nhà Bán-đồ «TÂM-TÂM» Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho kẻ không có tiền cứ theo giấy mua thì bản quán không trả tiền. Mua báo thì tính từ tờm hoặc năm một tháng tây trở đi cho gọn.

VIỆC TRUNG-KỲ

PHÚ-YÊN

Nạn ô-tô. — Hôm trước ở tại Sông-cầu có một cái xe ô-tô đi Qui-nhơn về khi đã chiều, chẳng phải một người đàn ông độ 35 tuổi, chết tươi ra giữa đường cái quan. Quan huyện sở tại và quan thầy thuốc khám rồi đã cho phép đem đi chôn.

Qua ngày sau cũng một cái xe ấy đi ra Qui-nhơn, độ chừng 12 giờ trưa lại nghiễm phải một mụ đàn-bà độ quá 30 tuổi và xe cũng phải sập xuống hố mà gẫy bánh và phần nhiều người trên xe bị thương.

Đường nếo nguy hiểm vậy thì các người cầm máy nên cẩn thận kẻo mà nó xảy ra những chuyện như vậy, thật rất thiệt hại cho mạng con người.

Chết đuối. — Hôm 10 Octobre 1922 tại Sông-cầu có một trận lụt to nước vào trong đồng-nội và có đói nhà bị ngập.

Hôm ấy có một đứa con nít độ chừng 8 tuổi, theo chú nó đi đánh cá ở bờ sông, bị nước chảy quá độ, sụp xuống và bị nước trôi chết. Nước đưa tới một cái nếo kia chẳng ai biết cả đi kiếm khắp cả. Cách một lát thì có người thấy nó nằm lại bãi cát. Ghê thay!

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quinh Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ *để chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai
Theo luật mới về Nhân dùng thuốc này phải nên đem quan Đốc-tơ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ-dưỡng, kèn dùng-đi, mỗi một không nhiễm làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bán-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước dùng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL đặc-sệt, nhẹ mùi.

Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: nếng thuốc cachets santalgiques ai thứ thuốc blennorrhagie của Bác-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được số đông người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay là khí hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, giá con, uống thuốc này đỡ mau sẽ lấy làm tốt trong mình đã bao lâu.

ĐỒ BUỘC THUỐC
SỬ DỤNG VỀ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

BỒ MO-SÉ
Kính-ánh, đồ-ánh, thuốc-ánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-ánh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuộn và bán bao kín

Bán rất rẻ và bán lẻ
« THUỐC ĐẺRE »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai lắm! Ai mắc bệnh nặng thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi càng cần phải uống thuốc này thì mới khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 2 $ 00 mà thôi.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(Hiệu đầu rồi)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì nó làm cho bao nhiêu nỗi giống nên chẳng ta: ấy là bệnh hay làm vậy. Bệnh ấy người ta thường không đề phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau đến khi nó làm cho yếu cực phải-tạng ra làm nào giảm bớt đi chẳng huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thời khí nào cũng ra chỉ người khỏe nên có thể chẳng lại được, chỉ người đã bị bệnh hao mòn nay chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu rồi). Dùng thuốc này thì da mặt mình, nếo lực lại khỏe mạnh, công việc lại mau làm ăn nên thường, ăn uống đề miệng, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau* thì phẩm còn sợ gì bệnh hao mòn nữa.

Ở các hàng bán chữ in đều có bán cả.

3000

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bán-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2040

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẦN THẬN — Cường tôi kính trình các qui khách biết rằng chúng tôi *mới* bắt được may người nhà quê sau trà đem rà nhỏ đi rồi để làm phốt-phát (poussière) là đồ bỏ và bắc giả rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy các qui khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt phát giả, và nên cần thận đề bao phốt-phát ra xem, nên thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà ngài hoặc là giá thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nếu ai bắt được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này:

23 $ 00 một tấn (la tonne de 1000 kilos)	hiệu « PH. 19 21 ».	
32,00 —	hiệu « PH. S ».	
50 00 —	hiệu « PH. K ».	

Phốt phát hiệu « PH. 19/21 » để bón ruộng đất chua, đất mặn.

Phốt phát hiệu « PH. S » để bón ruộng đất ngọt. Bón phốt phát hiệu này thì nhe hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 19 21 ».

Phốt phát hiệu « PH. K » để bón ruộng đất ngọt. Bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. K » này là một thứ phốt phát không tốt mới chế ra có chịu lấn nấy thứ bột Potasse (Bột-tạt) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. K » này mà bón cho thứ rau (Légumes) nhất là Bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Mỗi một mẫu vải bón bao là 200 cân tây vải trước năm mười ngày rồi cày sâng được, hay cày trước năm mười ngày rồi vải phốt-phát cũng được.

BAO GIÁ BAO KHÔNG (sac en jute vide) bây cân lành lặn mà đem lại giả tại nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một hào chỉ (0$10). Nếu bao rách và hơi thủng thì chúng tôi không nhận nữa.

Các qui khách cần hỏi han điều gì nữa thì xin cứ lại nhà giấy chúng tôi ở tại nhà máy ở Ha-Lý Haiphong, chúng tôi sẽ tiếp, hay gửi giấy đến cho chúng tôi xin sẽ giả lời ngay.

2035

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoản, du Mông-tr cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đợi.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mui rất nhẹ, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur
SORTIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanel

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty đồng xe « SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS », 7, Boulevard Rebillot, Hanel mới có hàng bên Pháp sang nhiều lắm, bán hạ giá 50 %, xin tính giá bước như sau này:

		Trước kia	Bây giờ
Trục xe cao-su	mỗi chiếc	25 $ 00	14 $ 00
Vanh bánh khoan rồi	— đôi	12 00	7 00
Ốp hoa cô mũ ốc	— trăm	12 00	4 00
Dịp tây	— đôi	15 00	9 00
Vải cô xoăng rộng 1 m 20	— thước	3 20	2 50
Vải đệ đông tre	— thước	3 00	2 50
Lốp Michelin	— đôi	18 00	13 00
Ruột Michelin	— đôi	6 00	4 00

Các nhiều thứ hàng nữa cũng có sự giá, nhưng giảm hạ xuống dưới 7 francs thì tại tính giá khác.

Cứ viết thư hỏi: **PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI**
số 7, ngành trường Y viện *Giấy mới số 78.*

2003

No 917

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Nói xong, vội-vàng đội mũ mặc áo, cùng *Cầu-huệ-lâm* đến cầm ngọc-hốt. *Cảnh* phu-nhân, *Tôn* phu-nhân và nàng *Tố-hoa* cũng đều bận mũ áo mệnh-phụ, tay cầm ngọc-hốt rồi chia nam-ban bên tả, nữ-ban bên hữu, qui ở trước sân làm lễ triều-kiến, mọi người đều tâu rõ họ tên. Vua *Thành-tôn* truyền miễn lễ, ai nấy đều đứng dậy sắp hàng ở hai bên.

Vua *Thành-tôn* trông thấy dung-mạo nàng *Tố-hoa* không kém chi *Trường-hoa* hoàng-hậu, mới ngạc-nhiên mà nghĩ thầm rằng: quái lạ! một người dung-mạo như thế kia, có sao lại ngộ-ngẫn không biết gì, chịu kết duyên với ông chồng dần-bà mà không bị oán-trách cãu nào, nghĩ thật đáng ngạc-nhiên!

Vua *Thành-tôn* phán rằng:

— Trẫm sợ Phiên-tiêu có hại, cho nên đến đây để hỏi thăm *Lệ* thừa-tướng, thành ra lại phiền-lụy cho các người, trẫm rất lấy làm áy náy. Nay cho các người hãy lui ra cả, để mặc trẫm ăn-uống cho đỡ đói.

Mọi người vâng mệnh lui ra. Vua *Thành-tôn* cùng *Lệ-minh-đường* cùng ngồi. Người nhà dâng rượu vua *Thành-tôn* đội qua, vậy chỉ ăn cơm mà không uống rượu. Ai ngờ bọn *Quận xương* thấy vua *Thành-tôn* đi lâu chưa về, sợ có xảy ra sự gì chăng, mới sai vũ-sĩ đem ngự-liễn đến tường phủ đón. *Lương* thừa-tướng ở trong các nghe được tin ấy, cũng vội-vàng về phủ.

Bấy giờ vua *Thành-tôn* cơm xong. *Lương* thừa-tướng vào, qui xuống tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần vào trong các, mới được biết tin thánh-giá giáng lâm, để thăm bệnh triều-tế, thành ra không kịp nghênh-tiếp, thật là một tội đáng chết.

Vua *Thành-tôn* cho ngồi mà bảo rằng:

— Trẫm đến thăm *Lệ* thừa-tướng, mà làm phiền-lụy tới lão-tiên-sinh, thế là trẫm không phải.

Lương thừa-tướng tâu rằng:

— Chén trà nhạt và lưng cơm rau, thật có điều tiết-mạn, xin thánh-thượng tha thứ cho.

Bấy giờ nội giám và trăm quan đều biết là vua *Thành-tôn* mọc về ra thăm *Lệ* thừa-tướng, kéo nhau vào triều-kiến. Vua *Thành-tôn* lại thay ngự-phục, rồi lên xe về cung. *Lương* thừa-tướng và *Lệ* thừa-tướng cùng đi tiễn.

Vua *Thành-tôn* bảo *Lệ-minh-đường* rằng:

— Tiên sinh là người thông-minh, sau khi 3 ngày, nên nghe lời trẫm mới phải.

Lệ-minh-đường cứ y tức giận, nghĩ thầm: thánh-thượng đã là bậc minh quân, tất phải biết ta đây không như những phường thất-tiết, làm sao lại còn dám nói câu. Nghĩ vậy liền tâu:

— Sau khi 3 ngày, kẻ hạ-thần xin đáng biếu, bấy giờ bệ-hạ sẽ biết đoan-chính.

Lệ-minh-đường nghĩ thực giận quá, không thể nhịn được bỗng thổ huyết tươi, phun cả vào mình vua *Thành-tôn*. Vua *Thành-tôn* nghĩ lại thấy trên tay áo long-bào đã rây mấy điểm huyết, *Lệ-minh-đường* thì ngất người đi, ngã lăn xuống đất.

Vua *Thành-tôn* kinh sợ, bảo *Lương* thừa-tướng rằng:

— Mau mau đỡ lệnh-tế vào nhà trong tỉnh-dưỡng.

Lương thừa-tướng sai người xóm lại đỡ đậy thì đã mệ-mản chẳng biết gì cả, liền vực vào trong phòng. Vua *Thành-tôn* nghĩ thầm: mình thật xấu số, biết lòng tử tế với nàng, mà nàng lại thổ huyết mê-mản, khiến cho mình thêm buồn.

Bấy giờ vua *Thành-tôn* về cung rồi, trăm quan đều lui ra, bỗng thấy thổ-môn quan vào thông báo có Vũ-hiển-vương cùng *Mạnh* thượng thư xin yết kiến vua *Lệ* thừa-tướng.

Lệ-minh-đường nghĩ giận hai người đồng mưu với nhau, muốn làm cho ta bại-lộ, chỉ vì thánh-thượng cho chờ và *Trường-hoa* hoàng-hậu chưa có tin tức gì, vậy nên không hiển thế nào mới giả cách đến thăm bệnh để dò xét. Ta đây há phải là đứa ngu hèn mà dám khinh nhờn như thế, nghĩ thật đáng giận.

Nghĩ vậy, mới truyền mời vào. *Hoàng-phủ-kính* cùng *Mạnh-sĩ nguyên* bước vào, *Lương* thừa-tướng và *Lệ minh-đường* đứng dậy nghênh tiếp. Khi uống trà xong, *Hoàng-phủ-kính* hỏi rằng:

— Vừa rồi thánh-thượng đến quán *Lệ* thừa-tướng nên theo lời chỉ-phán, mà ngài nói là tạm khỏi 3 ngày, sẽ có biến tấu, chẳng hay ngài định tâu về việc gì?

Lệ-minh-đường nói:

— Tôi vốn vô bệnh, chỉ vì cảm-mạo phong hàn, nhưng đã dần dần khỏi, chẳng may uống lầm Phiên-tiêu, đến nỗi thổ huyết. Tôi nghĩ như tôi ở trong triều, đối với trăm quan, thật là một niềm hòa-mục, ai ngờ lại có một vị đại-thần lập tâm mưu hại tôi, thánh-thượng cũng vì tôi mà có ý bất bình. Tôi định sau khi 3 ngày thì dâng biểu từ quan, để cho bọ được thỏa ý.

Hoàng-phủ-kính nghi hoặc mà bảo rằng:

— Quan thừa-tướng ở trong triều đối-đãi với trăm quan, thật rất tử-tế, thế thì ai mà người đều có lòng cảm-kích, còn ai đến ghen ghét nữa, có sao ngài lại muốn từ quan.

Lệ-minh-đường hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Hai ngài có lòng yêu mà hỏi đến tôi, nhưng tôi nói ra khỏi, không muốn nói thì hơn, xin hai ngài để cho đến hôm khác.

Nói xong, chẳng tay với chào, rồi lui vào nhà trong. *Hoàng-phủ-kính* cùng *Mạnh-sĩ-nguyên* bèn trở, rồi mỗi đi bảo. *Lương* thừa-tướng thấy vậy, không được yên lòng, mới xin lỗi mà rằng:

— Tiện-tế vì bệnh thổ-huyết, cho nên mê-hoảng mà xúc-phạm đến hai ngài, xin hai ngài tha-thứ cho.

Hoàng-phủ-kính và *Mạnh-sĩ-nguyên* nói:

— Bởi vì chúng tôi nói nhiều quá. Lệnh-tế đang trong khi có bệnh, trách nào chẳng sinh lòng chán-nản mà phải bỏ cái lệnh « trục-khách » vậy.

Hai bên lại chuyện trò hồi lâu, rồi mới cáo từ ra về. Nguyên nàng *Tố-hoa* vẫn nghe trộm ở phía sau cửa, khi *Lệ-minh-đường* vào trong phòng, nàng *Tố-hoa* oán trách rằng:

— Nếu tiềm-thư cứ nghe lời tôi từ trước mà cải-trang từ quan thì có phải tránh khỏi bao nhiêu những sự phiền lụy. Ngày nay việc đã bại-lộ, biết làm thế nào?

Lệ-minh-đường nói:

— Sau ba ngày nữa, em tiềm triều bẩm tấu với thánh, thánh nhơn em quyết không hề chi, cũng quyết không đến nỗi thất tiết, sau này sẽ cùng chị cùng kết duyên với *Hoàng-phủ thiên-hoa* vậy.

Nàng *Tố-hoa* nói:

— Tiềm-thư đã muốn hoàn-hôn thì sao vừa rồi lại oán trách Vũ-hiển-vương và *Mạnh* lão-gia như thế?

Lệ-minh-đường nói:

— Em chỉ giận hai cụ bàn nhau dâng biết mưu hỏ khác, nay lại còn đến để dò ý em. Chị cứ yên lòng, em sẽ liệu cách khu-xử.

(Còn nữa).

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn